Incipit Centilogiū de conceptibus Magiſtri Johānis Gerſonis Cancellarij Pariſieñ. ⁊ eximij ꝓfeſſoris in ſacra pagina.

Sequit̄ ꝓhemiū

Conceptū de
virgine magnifi/
cātes et implorā
tes cū illa que mē
te prius ꝙ̄ carne
concepit Cuius nomē ſanctū qui
de ſe per ſalomonē loquit̄ in ꝑſo/
na ſapiētie nec dū erāt abiſſi ⁊ ego
iā concepta erā Agem⁹ pauca de
cōceptibus obediētes cōſilio iħu
filij ſyrac Precurre aūt inqͣt prior
in domū tuā et illic aduoca te. et
illic lude et age cōceptiones tuas
nō in delicijs. ⁊ verbo ſupbo Sic
agebat aſſidue illa. cui dictū eſt ꝑ
angelū Ecce ꝯcipies in vtē͛o ⁊ pa
ries filiū Nā cōſeruabat oīa ꝟba
de filio. ꝯferens in corde ſuo Cō/
ferens et cū virginali ſponſo ⁊ cu
ſtode ſuo Joſeph Sepeqꝫ reite/
rans cātícū ſuū nouū Magnificat
aīa mea dn̄m Procedem⁹ ꝑ ꝟba
centū. et ꝑtes octo. ꝓpicijs Jheſu
Joſeph et maria.

Primū verbū

Conceptus in ſua
generalitate. dicit̄ act⁹ cō
cipiētis in vtero ꝓprio vel
alieno ad diffuſionem ſeu
cōicationē bonitatis per amorem
Sic ꝯceptus ꝓut ⁊ generatō reꝑi
tur in om̄i re ſicut ⁊ amor ſ̄m dio
nyſiū Hinc orit̄ illa deſcꝑtio. ꝙ ē
vis inſita rebus. ex ſilibus. ſimilia
ꝓcreās vel ꝯcipiēs Cōceptus
entis. eſt p̄mū oīm ꝯceptuū. quos
ꝯcipit p̄mus deus. ſit ad intra ſit
ad extra. Ad intra quidē de filio.
Ex vtero añ luciferū genui te hic
ens p̄ncipiū de p̄ncipio. De crea/
turis ꝟo loquit̄ ꝑ ꝓpħam Porta/
ui in vtero meo et geſtaui a vulua
ſeu matrice mea Jſaie. xl. Et in ge
neſi he ſūt generatōnes celi et t͛re
Cōceptio entis p̄mi actiua nō
eſt niſi de⁹ ipe ꝯcipiēs. ſit ad intra
ſit ad extra Sed ꝯceptio paſſiua
dicit̄ ipa res concepta ſit ad intra
ſit ad extra Nec oportꝫ ponere in
creaturis ꝯceptionē eſſe relatōēꝫ
mediā realē int̄ deū ꝯcipientē ꝓ
ductiōe ⁊ rē ꝯceptā ſeu ꝓductam
Eſſet eñi talis relatio creatura de
pendēs cū nō eſſet creatrix eēntia
Et ſi nō eſſet ſua depēdentia ꝓceſ
ſus eſſet infinitus aut eq̄liter ſiſte/
remus in p̄ma dependētia creat̄e
Cōceptio in diuinis actiua que ē
p̄r ꝯcipiēs. dicit̄ ſ̄m poſitionē ali
quoꝝ diſtingui ſe ipa a ꝯceptione
paſſiua que eſt filius Sic de ſpira
tiōe actiua et paſſiua diceret̄ Que
ſpiratio nō eq̄ ꝓprie vel vſitate ꝯ
ceptio noīatur. nec aliquo mō ge/
neratio dici debet ſ₃ ſpiratio Cō
ceptus entis in vniuerſali reꝝ vte
ro. ſic et amor incitās ad ꝯcipien/
dū multiplex inuenit̄ Diuin⁹ An/

gelicus.rõnalis Aialis vitalis et
pure naturał ¶ Conceptus entis
relatus ad p̃mũ ↄcipientẽ deũ ſp
eſt bonus.pulcer.nobilis.et gene
roſus.nec aliter eſſe põt Secus ſi
fiat relatio ad creaturas.q̃ conci
piũt et ↄcipiũť.p̃ſerti ſi rõnales
ſint ⁊ libere.ↄceptus eniȝ pccõꝝ
ſũt ignobiles.degeneres et ſpurĳ
ſeu baſtardi ¶ Cõcept' diuin' in
terioꝛ p̃mus eſt et ſolus ⁊ nc̃ari'
Ceteri ſũt tꝑales.qꝛ nihil in et̃nũ
niſi ſolus de'.ↄtra pl̃onẽ ſpẽalit̃
et alios phõs.imo et theologos
q̃ſdã qui vl̃ia etiã realia poſuert̃
et̃na Quos et regula fidei et pa/
riſieñ damnat articulus Quicq̃d
eni eſt vel eſt creatura vel creat̃
eẽntia Eternũ aũt nihil eſt niſi de'
vel in deo In quo certe nihil ẽ qđ
nõ ſit de' ¶ Concept' creaturaꝝ
tot mõis variať nobilitate.quot
mõis in ſua ꝑfectione ⁊ bonitate
et ↄcipiendi manerie diſtinguitur
Ita ꝙ nomẽ ih̃u ſꝫm hũanitatẽ p̃/
mũ eſt et ſup exaltatũ Deiñ nomẽ
marie mr̃is ſue Deiñ ſũt angeloꝝ
noĩa ſꝫm hierarchias oꝛdĩata Lu
cifer ꝟo ceteroꝝq̃ȝ noĩa ſꝫm ſb̃ſtã
tie ſue claritatẽ.noĩa ſũt dei.ꝫ ab
eis ꝑ p̃uationẽ lucis gr̃e defõꝛta
ſeu ↄtenebꝛata vileſcũt ¶ Conce/
ptus q̃nto ſũt intimioꝛes et intra
manẽtes tãto ſũt ꝑfectioꝛes ⁊ ecõ
tra cet̃is parib' q̃ȝ ↄceptus extra
ꝓdeũtes q̃admodũ diuinus con
cept' eſt ꝓꝛſus ĩmanẽs ⁊ ↄſubſtã
tialis Cet̃i ſũt in creaturis per re
ſpectũ ad deũ velut extra ꝓdeũ/

tes.tanq̃ȝ noĩa ſeu voces ⁊ verba
dei Sũt etiã int̃ ſe diuerſi realiter
et ſi fuerint intra manẽtes ſũt ſepe
accñtales Quicq̃d ſit de ponẽtib'
ꝙ eẽntia rõnalis aĩe germinat ſu
as vires ⁊ potẽtias cõſb̃ales cu/
iuſmõi ſũt intellectus et volũtas
q̃s eſſe accñtia ↄnaturalia quidã
tradũt ¶ Concept' p̃mi cõcipien
tis ad extra nõ p̃t tõliter eſſe equi
uocus nec penit' vniuocus ꝫ ana
logus dici p̃t ꝓpter aſſiĩationem
aliquã ad fõꝛm entis.quã cõicat
p̃mus ↄcipiẽs.vel ex nihilo vel ex
vtero mat̃ie p̃me.vel ex vtero obe
diẽtialis potentie que latioꝛ eſt in
omĩ re ¶ Concept' entis tãto no
bilioꝛ eſt atq̃ȝ generoſioꝛ q̃nto pl'
habuit de actualitate ⁊ minus de
potẽtialitate q̃ tribuiť matẽie Se/
cus de poſſibilitate ꝟtuali foꝛme
que tribuiť q̃ q̃nto ẽ multiplicioꝛ
tãto eſt vnitioꝛ ⁊ ꝑ paucioꝛa ſuã
ↄñs ꝑfectionẽ Cõn de multiplici/
tate ex materia ↄſurgẽte ¶ Cõce/
ptus habiti de deo.pñt ſub oꝛdie
q̃ntuplici notari Prim' cẽntialiũ.
ſpectantiũ ad eſſe Scđs cẽntialiũ
ſpectantiũ ad actiones vt intelle/
ctualitas.volũtas Terti' obiecto
rũ vt intelligibile volibile Quart'
cẽntialiũ ſpectãtiũ ad ꝑſonas.vt
intellect' potẽs ꝑ intelligibile ade/
quatũ Et volũtas volibile infini/
tũ Quitus eſt ↄſurgẽs ex p̃oꝛi oꝛ
dine vt ſciłȝ identitas.Equalitas
Siĩitudo Et qꝛ totuȝ nc̃ariũ p̃ce
dit poſſibile eẽ intelligam' ex iſtł.
ꝓducta intelligibilia et volibilia

ad extra.qualia ↄtinet ratio dei/
tatis nõ ſicut ſubiectũ paſſionẽ ꝫ
ſicut cauſa effectuꝫ ſub triplici ge
nere cauſe.quas in deo ſemꝑ coin
cidere nc̃e eſt que ſũt Efficiẽs Fõꝛ
lis.nõ intr̃ſeca et rei ↄſtitutiua.ꝫ
exẽplaris et finalis cauſa.

Secũda particio de cõ ceptibus anime rationalis vel ho minis in ſpeciali.

Conceptiones in
omĩ creatura repꝑibiles re
periũtur in hoie qui ꝓpterea dicit̃
omĩs creatura ſeu minoꝛ mũdus.
Hec ſũt ↄceptiões intellectualis.ſ.
Rõnis Aialis vitalis et pure na/
turalis Equoca inſuꝑ virtute et
analoga libera quoqꝫ et ſeruilis.
moꝛalis deniqꝫ et artificialis.
Cõceptus cognitiui fõꝛliter de q̃
bus ſolis deinceps erit ſermo.cũ
affectiuis ſũt in triplici genere ꝑm
tres aie rationalis vires ſeu potẽ
tias ꝑncipales in vtero ſuo.q̃ ſũt
mens ſupioꝛ ꝑma Ratio vel ſẽſus
interioꝛ ſcda Et ſenſus extioꝛ tr̃ia
¶ Cõceptiones in vẽtriculis aie
rõnalis ſolent geminos fruct᷒ ſeu
ↄceptus afferre Qm̃ aliqui ſũt co
gnitiui vel apph̃ẽſiui Alij vo affe
ctiui Concipe aũt dicit̃ q̃ſi ſimul
caꝑe et intelligere quaſi int᷒ legẽ
⁊ reꝑire in mẽoꝛia.q̃i iteꝝ parere
¶ Cõceptiones in vtero ſẽſus ex/
terioꝛis ſũt in genẽ q̃ntuplici ſcilꝫ
ꝙ habet vterus iſte quinqꝫ ſinus
ꝑncipales quos dicim᷒ Viſũ Au
ditũ Olfactũ Guſtũ Tactũ de q̃/
bus nõ eſt hic dicenduꝫ ꝑ ſingula
vt ſi ſenſus ſint eiuſdẽ ſpẽi in oib᷒
ꝑfectis aialibus Et que ſũt ꝓpꝛia
cuiuſlibet ſenſus obiecta cũ ſimili/
bus ¶ Cõceptus exterioꝛẽs iſtoꝝ
ſenſuũ.talẽ hñt ꝑmitatẽ ⁊ cooꝛdi
nationẽ ad reliquos interioꝛẽs no
bilioꝛes.ꝙ nequeũt abſqꝫ ipis gi
gni Qm̃ omĩs nr̃a cognitio ⁊ diſ
ciplina intellectiua fit ex ꝑeriſtẽte
cognitione ſenſitiua ꝑm ph̃m.qui
dat hoc ſignũ Quia deficiẽte no
bis vno ſenſuũ a natura.deficit ⁊
notitia ꝓpꝛia de ſẽſibilibus illius
ſenſus ¶ Cõceptus extioꝛis ſenſ᷒
in ſuis q̃nqꝫ ventriculis ſũt inicia
les.et ergo ſbſtãtiales.reſpectu ↄ
ceptuũ ſupioꝝ vnde ꝓdeũt oẽs
ꝓphetice ↄceptõnes.quas in tria
genera diuidim᷒.Naturalẽ Ratõ
nalẽ Moꝛalẽ Quaꝝ ſũt multe ſpe
cies a ph̃is oꝛdine miro tradite
Ut ſub naturali Metaphyſica de
eẽntijs rerũ Mathematica de nu
meris ⁊ figuris Phyſica de moti
bus Sub rationali ſeu ꝑmotinali
grãmatica.logica.rhetoꝛica Sub
moꝛali Ethica yconomica Politi
ca Quibus addite ſũt ↄceptõnes
artiũ mechanicaꝝ varie.nec h̃ nu
merãde ¶ Concept᷒ exterioꝛũ ſen
ſuũ nequeũt fieri ꝑ reflexionẽ cõ
cipientis ſuꝑ conceptũ ſuũ Nõ eni
eſt ſenſus virtus.ſupꝛa ſe reflexiua
Sicut oculus nõ videt ſe videre.
nec auris audit ſe audire.⁊ ita de

reliq̄s Sola eni vtus intellectiua
ſe ſupra ſe ꝑfecta reditiōe reflectit
et reducit Quod maxime patꝫ in
intellectu primo qui deus eſt.vbi
monas gignit monadē.⁊ in ſe ſu/
um reflectit amorē.que reductiō ꝑ
fecta eſt.nec aliter eſſe poteſt ne ſit
ocioſa ¶Conceptus exteriorꝫ ſen
ſuū.ſicut ſūt ſimplices abſqꝫ cōpo
ſitione enūciatiua Ita nulla eſt in
eis falſitas.qualis in cōceptibus
ꝯplexis et iudicialibus inuenim⁹.
Et ita viſus aſpiciēs baculum in
aqua nō fallitur.ſed fantaſia vel
ratio.ſi iudicet ip̄m fractū ¶Con
ceptio in matrice q̄nqꝫ ſenſuū ſēꝑ
eſt naturalit̄ pulcra.quia modum
habet ſpeciē ⁊ ordinē ꝓut alie res
oēs que nō ꝓducunt̄.abſqꝫ nu/
mero pondere ⁊ mēſura.⁊ hec di
citur vēitas vel nobilitas natura
lis indelibilis re ſtante Secus de
veritate cōplexa ſigni/ſignificātis
ad placitū ꝑ opationē intellectus
¶Cōceptiones ſenſuū exteriorū
dāt occaſū frequēter ſenſui interi/
ori et rationi vel menti iudicanti
ꝙ errent in ſuis ꝯceptibus vt falſi
deformes mōſtruoſi et ignobiles
falſitate ſcilꝫ ſigni.et deformitate
vicij ⁊ hoc pro ſtatu nature poſte
rius deſtitute.nō p̄mitus inſtitute
quō homo non fuiſſet decept⁹ nec
vigilās nec ſomniās.dño ꝓuiden
te.⁊ intellectu regulāte.reſpēu om
niū potentiarū in tota generatiōe
ꝯceptuū ¶Concept⁹ exteriorꝫ ſen
ſuū ſūt ſimplices.et expimentales
geniti naturali nēcitate ab obiectl.

ſuis ꝓprijs.vel cōibus.actualiter
manētib⁹ per ſpēs ſuas impſſas.
etiā dū obiecta pereūt vel ſubtra
hūtur Exēpla ſūt plurima de ſo/
no et de viſibilib⁹ radioſis ¶Cō/
ceptiones exteriorꝫ ſenſuū iudicā
tur falſe turpes et diſtorte ex trib⁹
p̄ncipalit̄.quorꝫ p̄mū eſt indiſpoſi
tio organi vel vētriculi quo fit cō
ceptio Alterū eſt indiſpoſitio me/
dij per qđ ſpēs obiectorꝫ trāſeūt
ad ſenſus Tertiū eſt diſtantia ob
iectorū per ꝓpinquū vel remotuꝫ
im ꝓportionata.

Sequit̄ tertia partitio

De conceptibus interiorꝫ ſenſuū.

Conceptōes plures
et nobiliores ſūt in ſcđo
anime ratōnalis vtēo interiori or
ganico.ſicut traditiones q̄s reci/
pit a ſenſationib⁹ tanqꝫ ſemia.ſūt
ſpūaliores.et potētia ꝯcipiēs illic
āplioris vtutis eſt. Utrū vero ſo
la rōnalis anima ſit ſubiectū inhe
ſionis oim ꝯceptuū ſuorꝫ.vl' totū
ꝯpoſitū ex organo ⁊ anima.pro/
bleuma videt̄ ꝓut de ſubiecto ma
terialiū accidentiū Dicūt aliq̄ ꝙ
ſolā materiā informāt q̄uis totū
ꝯpoſitū denominēt.Sic viſio que
cauſat̄ ab anima rationali vtiqꝫ
indiuiſibili.inheret ſibi ſoli q̄uis
totuꝫ oculū vel hoiem videre de/
nominet ¶Cōceptiones inferiores
et organice.q̄uis fiāt originalit̄
et radicaliter a corde.tñ ꝑficiunt̄
in cerebro.velut in triplici ventre.

ſm tres capitis ꝑticulas aut cellu
las Quarū anterioꝛ que maioꝛ ē
continet vim ſenſus cōmunis cū
imaginatiua Scđa vero que me/
diocris eſt.cōtinet foꝛmatiuā.ſeu
cogitatiuā.cuʒ eſtimatiua Tertia
vero poſterioꝛ et minoꝛ ꝯtinet re/
tentiuā cū memoꝛatiua Dicuntur
alijs nomibus Sinciput.occiput.
interciput.ſeu mediū in capite.
¶ Cōceptiones ſenſus ꝯmunis.ſūt
tot ſimul quot fiūt per ſenſus exte
rioꝛes ſingulos.etiā in animalibꝰ
ꝑfectis Ex quibus ꝯceptionibus
alie et alie pullulant imagines et
foꝛme per aſſociationes et ꝯbina
tiones varias factas taʒ in ſenſu
ꝯmuni q̄ʒ in fantaſtica ⁊ eſtimati/
ua virtute Quod ingeniatuʒ eſt a
natura.ꝓpter ꝓcreationē neceſſa
rioꝛū ad vitā.Dū nō habent aīa/
lia ꝑfecta alimentū ꝯiunctuʒ ſicut
plante vel animalia ſolū tactū ha
bētia.ſic patet in cōchis ⁊ oſtreis
¶ Conceptiones virtutis foꝛma
tiue cū eſtimatiua ꝑcellūt in multi
plicatione ꝯceptuū etiā in bꝛutis
ſuꝑ virtutē ſenſus ꝯmunis.qꝛ mul
tiplicius ſeꝑare et cōiungere pn̄t
imagines cū intentionibꝰ et vtraſ
q̄ʒ ad inuicē per vim eſtimatiuam
que ex ſenſatis elicit inſenſata.vt
ouis ex figura lupi elicit inimici/
ciam Niſi dicamus hoc pure natu
raliter fieri.quēadmodū ab igne
fugit aqua in lignis viridibus.et
extēioꝛes ſenſus qui ſimplices ſūt
hoꝛrēt ꝯtraria per nature ſenſus
vel naturalē inſtinctū ¶ Cōceptō
nes in hoc ventriculo medie cellu
le cerebꝛi poſſūt ꝯturbari in bꝛu/
tis et plus in hominibus ex contur
batione ꝑoꝛis cellule qua ꝑoꝛi nō
impedita poteſt nihilominus iſta
ſcđa multiplicitér ꝯturbari vt nō
ꝯcipiat vł eliciat niſi mōſtruoſos
partus.maxime dū accipit rerum
ſimilitudines pꝛo rebꝰ veris ad ex
tra vt facit ſomniās Poteſt inſu/
per vētriculus tertie cellule cōclu/
di.ne pariat memoꝛādo exiſtenti/
bus pꝛimis ſanis ¶ Cōceptōnes
in vtero fantaſie bꝛutoꝝ animali/
um et irrationaliū.variantur per
diuerſas induſtrias ex variatōne
complexionū armonicaruʒ adeo
ꝙ perueniūt ad rationis induſtri
as quodāmodo ꝑcipiendas Iux̄
regulam dionyſij.ꝙ ſupꝛema infe
rioꝛū iungūtur infimis ſuperioꝛū.
¶ Cōceptus irrationaliū non ſūt
nobiles vel ignobiles foꝛmaliter
quia non habent vt homines.cō/
iunctā rationē per quam regulari
poſſint aut debeant.ſed impetum
motōnis obiectalis inſequūtur vt
pulcri ſunt vt ira in cane et in vul/
pibus aſtutia ¶ Conceptiones in
ſcđo rōnalis anime vētriculo plꝰ
per audituʒ diſcipline et nobilius
multiplicantur.q̄ʒ per alios ſēſus
q̄ʒuis viſus in ſe ſit nobilioꝛ q̄ʒ au
ditus. ¶ Conceptiones vltime et
poſterioꝛis cellule cerebꝛi que me/
moꝛatiua dicitur ſumūtur cum cir
cumſtantia pꝛeteriti. Et illic ſpēs

quaſi ſopite dicũtur niſi fuerint ex
citate per vias ingeniatas a natu
ra vnde fãtaſmata fluũt et ffluũt
de cellulis anterioribus et medijs
in poſtremã et ecõtra ¶ Cõcept⁹
formari pñt ab anima rõnali me/
diãte ſpũ. qui eſt ꝑximũ aie inſtru
mentũ in cellulis cerebri et hoc de
rebus ad extra nõ ita ſenſatis. ſic
ↄcipitur mons aureus. et colores
medij in nubibus et yride imo et
quidditates ſbſtãtiaꝝ per diſcur/
ſum et reſolutionẽ ſic formãtur in
ventre rõnis qꝛ pro ſtatu vie non
intuitiue cernunť Alioq̃n intellc̃us
ↄgnoſceret panẽ nõ eſſe in hoſtia
cõſecrata ¶ Cõceptus pñt gigni
ab aĩa rationali in cellulis cerebri
qui ꝑpter ↄiunctionẽ rõnis et im/
periũ eius dicerenť liberi nõ inťn
ſice ſed denoiatiue. quorũ aliq̃ ſũt
nobiles et actus impati virtutum
Alij ignobiles vicioꝝ ¶ Cõcepti
ones naturales ſeu ſermocinales
de qualibet ſcia pñt formari ĩ cel/
lulis cerebri per verba exťiora ad
placitũ ſignificãtia cũ nutibus et
ſignis. quẽadmodũ videmus in
pluribus qui garriunt de diuerſis
ſciẽtijs de q̃bus intelligunt ꝑprie
plus q̃ȝ ceci de coloribus. quales
dicebat apulegius philoſophari
ſolis aurib⁹ Et de q̃bus accipi pt̃
dictũ xpi ſumptũ a ꝓphis ꝙ audi
entes nõ intelligunt Tales pℏus
vocat incõtinentes tꝑe paſſionis
qui loquũtur empideocleas et ſen
tentias graues quas mente nõ ſẽ

tiũt ꝑut ebrij et pueri ex ſola fan
taſia multa dicũt. et alij multi qui
carent iudicio rationis

Sequiť quarta particõ

De conceptu entis in ſpeciali.

Onceptio entis
ſimplex. p̃mus eſt inť oẽs
ↄceptus. tam in deo q̃ȝ in
creaturis In deo quidẽ. dũ pater
cõicat eſſe ſuũ et eſſentiã. que ideȝ
eſt filio Et ipe cũ filio cõicat ſpũi
ſãcto In creaturis autẽ. cõicatur
p̃us eſſe. que ↄmunicatõ eſt q̊dda͂
ↄcipe. his quidẽ clarius. his autẽ
obſcurius ¶ Cõceptus ſimplex en
tis eſt primũ p̃ncipiũ incõplexum
apud vtentes rõne vel intellectu.
Nec aliq̃d vere et ſincere ↄcipitur
niſi reſolutio fiat. ad hoc eẽ ¶ Cõ
ceptus ſimplex entis ſincerus ⁊ eli
citus nõ habeť in via naturaliť et
de cõmuni lege. niſi ꝑ mľtas abne
gationes ⁊ reſolutiones fact⁹ ab
intellc̃u. q̃ fũdat ſe in hoc lumie di
uino ſignato. ſuꝑ eũ. q̊ om̃e impfe
ctum nc̃ario reducit ad ꝑfectũ. ſic
potẽtia ad actũ. et p̃uatio ad ha/
bitũ ¶ Cõceptus ſimplex entis. re
cipitur multipliciť in ſe Et in paſ/
ſionibus ſuis p̃mis que ſũt. vnum
verũ. bonũ. pulcrũ. nedũ intellc̃u/
alibus rõnalibus et cognitiuis. ẜ
ſuo modo generaliter in oib⁹ crea
turis. ¶ Cõceptus ſimplex entis
in viatoribus hoibus recipi pt̃ et
gigni tot mõis quot modis cetis

q̃buſlibet creaturis vñ ↄcipi põt ens p̄mo naẗaliter ſicut amor et bonitas Scd̄o potẽtialiẗ vt mẽoria meminit ſui ſ̄m Auguſtiᵐ. Tertio hītualiẗ ſicut p hitũ adquiſitũ vel infuſũ Quarto obiectaliẗ per ſpẽs ꝓprias ſenſibiliũ Quito obiectaliter p ſpẽs alienas ↄponẽdo diuidendo ratiocinãdo abſtrahẽdo Sexto ſpẽaliẗ in hoīe p noīa ad placitũ ſignificãtia Tandẽ intuitiue in pr̄ia ¶ Cõcept⁹ ſimplex entis genitus p intellc̄m viatoris in vtero pure intelligẽtie ſi diu pſiſtere poſſit ſine ↄmixtione ſolicitudinũ fãtaſmatũ ⁊ ↄcupiſcentiarũ illi merito ſincera ỽitas diceret. ⁊ agalma pulcerrimũ ⁊ p̄cioſe margarite claritas fulgens in mẽte Et talẽ appellabat aug⁹ pro ſtatu vie ſincerã ỽitatẽ q̃ mox inſtar coruſcationis vt illuxerit. reſorbeẗ et inuoluitur. nubeculis fãtaſmatuȝ. ſi nõ ſtabiliaẗ mens ¶ Cõcept⁹ ſimplex entis accipiẗ hic in via de cõmuni lege ñ intuitiue. ſ; ſeptẽ alĳs mõis in genere. ſcȝ per expientiaȝ et reſolutionẽ ſeu depurationẽ q̃nq; mõis et duob⁹ p impoſitõeȝ ⁊ auctoritatẽ ſeu fidẽ alteri⁹ ſeminãtis ¶ Cõceptus ſimplex entis acceptus per expientiã eſt aliq̃n pure vagus ⁊ ↄfuſus. vt hoc ens q2 qui dicit hoc ens dicit ens imo et qui dicit nõ ens dicit ens. ⁊ ita de ſilibus entis acceptionib⁹ cũ impfectione vt ens in potẽtia ens analogũ. ſ̄m q̃d et ↄtingẽs creatũ. et depẽdẽs ¶ Cõceptus ſimplex entis acceptus p abſtractioneȝ ⁊ reſolutionẽ purior ẽ ⁊ determinatior q; p̄cedens Et habȝ q̃ttuor gradus Un⁹ eſt dũ accipiẗ ens cõiẗ et analogice. ad ens creatuȝ et increatũ Scd̄s eſt ad ens increatũ. et ſ̄dam creatã Tertius eſt ad ens creatũ carẽs imꝑfectione q̃licũq;. Quartus eſt ad ens ſimplex vnũ et pfectũ quo nihil mai⁹ ſeu meli⁹ cogitari p̄t. vez eſt ꝙ p̄ſuppoſita fide pñt hr̄i ↄceptus altioẽs etiã p intelligentiã de btiſſima trinitate. et p affectionẽ anagogice ſublimatã de torrente voluptatis fontis vite ¶ Cõceptus ſimplex entl habitus per impoſitionẽ. vt apud p̄hos vel p fidẽ vt apd̄ xp̄ianos ſignificat et repñtat aliq̃d quicq̃d illud ſit quo meli⁹ cogitari nõ põt et hec eſt cognitio q̃d nomīs. ſeu quid nomẽ ſignificat cũ qua ſtat. ignorãtia vl̄ dubietas. ſi res ſignificata ſit aut q̃d ſit. Sed nequaq; dũ habeẗ ↄceptus rei p intelligentiã nedũ intuitiue. ſed abſtractiue mõis dictis ¶ Cõceptus ſimplex entis iſte quo mai⁹ cogitari nõ p̄t dicit pelagus q̃ddã eẽtiale infinitũ ſ̄m damaſcl. q̃d nẽario eſt eẽ ſuũ. ⁊ ſolũ nc̄e eſſe p eẽntiã et vnũ et vez et pulcrũ. et bonũ Cetera aũt oĩa per pticipationẽ et q̃ndã imitationis analogiã Et ſunt hec ita certa de deo apud illos qui ↄcipiũt reſolutiue purũ eſſe. ꝙ dubitare nõ pñt. q2 ſũt p ſe nota intellectis ẗminis taliũ Nihilominꝰ teneatur regula dionyſĳ ad galum

ꝙ ſi q̄s vidēs deū intellexit qd̄ vi
dit.nō ip̄m ↄtemplatus eſt ſed ali
quid eoꝝ ab ip̄o exn̄tiū ⁊ ↄgnito
rū.hoc veꝝ eſt de lege cōi qꝛ non
videtur intuitiue hic et nūc ¶ Cō/
ceptus ſimplex entis nullo mō p̄t
eſſe verus bonꝰ et pulcer niſi cara
cteriſatus ſeu ſigillatus et fōꝛtus
et q̄damō viuificatus ſit ab ente
p̄mo ſimplr̄ quo maiꝰ excogitari
nō p̄t.cuiꝰ nomē eſt vnicū.ſanctuz
⁊ bn̄dictū in ſecula Cōcurrūt aūt
in ih̄u duo noia p̄ma et ſupꝛema.
Vnū increatū qd̄ eſt ip̄m eē purū
dei ſibi ſoli ↄp̄henſibile Aliud cre
atū.qd̄ eſt hūana nat̄a que ſicut
eſt ꝑfectiſſima creaturaꝝ.ſic ē no/
men exaltatū et magnificatuz ſuꝑ
oīe aliud nomē Poꝛtit̄ aūt deus
plura noia ꝑ negationē intellc̄us
ꝓut in opuſculo de mōis ſignifi/
candi habꝫ dici Deus ꝫm Bona
uenturā in bꝛeuiloq̄o dicit̄ lux.vt
eſt ratio ↄgnoſcēdi oīa.dicit̄ ſpe/
culū.vt eſt rō ↄgnoſcendi viſa et
aꝓꝓbata Dicit̄ exēplar vt eſt rō
ↄgnoſcendi p̄diſpoſita.dicit̄ liber
vite vt eſt rō cognoſcēdi p̄deſtina
ta ⁊ aꝓꝓbata Eſt igit̄ liber vite re
ſpectu rerū redeuntiū Exēplar vt
exiſtentiū Speculū vt euntiū.Lux
reſpc̄u oīm Et ad exēplar ſpectat
ydea v̄bū ars ⁊ rō Idea ꝫm actū
p̄uidendi.v̄bū ꝫm actū ꝓponēdi.
ars ꝫm actū ꝓſequēdi Ratio ꝫm
actū ꝑficiēdi q̄ntū ſupaddit rōm
finis vel intentionē Cognoſcit in
ſuꝑ ↄtingētia infallibilit̄.Mutabi
lia imutabilit̄.futa p̄n̄tialiter.tꝑa
lia eternalit̄ qꝛ ꝑ ſe ip̄m eēntialit̄.

Sequitur quinta parti tio de conceptibus complexis.

Conceptus cōplexi
quos oꝛōnes dicimꝰ.capi
unt euidentiā ⁊ q̄ſi vitam
imoꝛtalē et et̄nā per viuificationē
entis p̄mi ſimplicis.ꝫm triplex ge
nus cauſe efficiētis.fōꝛlis vel exē/
plantis et finalis Recipien̄ vt ab
efficiēte vnitatē.modū.et mēſurā.
Recipien̄ vt ab exēplante ſeu foꝛ/
mante ſp̄ēm numeꝝ et v̄itatē Re/
cipien̄ vt a finiente oꝛdinē pōdus
et bonitatē Ex q̄bus oīmibus nc̄a/
rio cōſurgit pulcritudo.de q̄ lau
datur pulcerrima mulieꝝ in canti
cis cāticoꝛū. ¶ Cōceptus cōplexi
quos dicimus rōnis.dicunt̄ ꝑ ſe
noti.dū ↄceptus ſimplices ex qui
bus ↄponūtur apꝑ̄henſi.reddunt
ꝓtinus ↄplexionē euidentez in lu
mine rōnis intellectiue vt de quo/
libet eſſe vel nō eſſe.cui nō contin
git intellectis terminis diſſentire.
Tales vtiqꝫ ſūt cōes animi conce
ptiones.et ebdomades.⁊ p̄me im
preſſiones ⁊ p̄ma p̄ncipia ¶ Cō/
ceptus ↄplexi dicunt̄ euidentes.q̄
recipiūtur ab intellc̄u nō ſolū a ſu
perioꝛi ꝑ lumē intelligētie. ſꝫ etiā
ab inferioꝛi ꝑ certitudinē ſēſualis
exꝑientie.vt ꝙ ignis eſt calidus ⁊
ꝙ abſinthiū eſt amarū ¶ Conce/
ptus cōplexi oīs medij dicunt̄ q̄
nō recipiūt euidentiā.niſi per redu
ctionē ſeu reſolutionē ad ↄceptus

erpimentales ꝑmos vel ſcḋos. q̄
dicunṫ cõcluſiones. ſicut habetur
in ꝑma pħia ⁊ in prudẽtia. ⁊ in ar
te. et in om̄i ſcia Et hoc nõ intelli/
gitur de cognitione dei que nulla/
tenus eſt diſcurſiua aut ɔpoſitia
nec de ãgelica ɔgnitione q̄ a mul
tis ſimiliṫ poniṫ nõ diſcurſiua ſal/
tem in pluribꝰ nõ Secꝰ in nobis
hic in via ¶ Cõceptus complexi
ſicut et incõplexi. repiunṫ in hoībꝰ
pro ſtatu nature deſtitute frequẽṫ
abortiui vel turpes et ſpurij ꝓpter
indiſpoſitionẽ matricis anime rõ/
nalis. ex mala diſpoſitione corpo
ris vel praua ɔſuetudine vł aliũ/
de multis mōis Proſũt aũt ad fe
cũditatẽ ⁊ decorẽ Ingeniũ clarũ
exẽcitiũ elc̄m. ⁊ ociũ ſc̄m. ſeu deuo
tũ ⁊ ſobriũ ¶ Cõceptꝰ ɔplexi tãto
ſũt difformiores. ignobiliores. et
vituꝑabiliores. quãto ꝓpinq̄ores
ſũt primis cõceptibus euidẽtibus
qui per expientiã ſuꝑiorẽ vel infe
riorẽ accipiunṫ. dũ degenerãt ab
eis. nec imitanṫ eos. aſſimilatione
perfecta queãdmodũ culpabilior
eſt errãs in ianuis ⁊ meridie q̄ȝ de
nocte. et turpior iudicaṫ ſymea q̄
deficit ab hominis figura q̄ȝ que
videtur imitari ¶ Cõceptus com
plexi in vtero mẽtis geniti ꝑ ſemi/
na primoꝝ ꝑncipiorũ ɔplexorum
vel incõplexorũ. ſunt nobilioẽs et
generoſiores. ceteris paribus. q̄ȝ
geniti per ſemen expientie ſenſua/
lis Propterea ſciẽtie morales que
reſpiciũt particulariores actꝰ ho
minũ ſuper om̄es minus habent
certitudinis. Similiṫ et ſciẽtie nõ
abſtrahentes a motu et a matẽia
ſed mathematice ꝓpter abſtractõ
nem huiꝰmōi ſũt in ꝑmo certitudi
nis gradu quo ad nos. ⁊ pro iſto
ſtatu ¶ Conceptus ɔplexi ſunt et
pñt in vtero mentis vel rationis
gigni pulcri nobiles ⁊ certi per ſe/
men experientie ſenſualis ſed non
abſq̄ȝ ſemine cõciliante ſeu fouen
te primi luminis intellectualis. in
quo videnṫ prima ꝑncipia practi
ca moraliũ. vt q̄ nemini eſt iīuria
facienda vnde poteſt elici ſciẽtia
pure ſpeculatiua. de virtutibus ꝑ
deductionẽ ratõnis logica medi/
ante. que ad hoc inuẽta eſt ne pa
ralogiſãdo falleremur. ¶ Conce
ptus ɔplexi varianṫ in nobilitate
et ignobilitate moraliṫ ꝑ varios
gradus quales ſolẽt aſſignari in
certitudine ỽitatũ ſub numẽo q̄n
tuplici ſm̄ acceſſũ vel receſſũ a ꝑ
mis ꝑncipijs moralibus per ſe no
tis. In ꝑmo gradu ſũt ꝑma ꝑnci
pia In ſcḋo ɔcluſiones euidẽter
ɔſequẽtes In tertio ſũt ꝓpõnes
⁊ articuli ex auctoritate diuina ſuſ
cepti In q̄rto ɔcluſiones incerti/
tudinaliter deducte In quīto ſũt
cõcluſiones ꝓbabiles et de fidei
pietate ¶ Cõceptus ɔplexi de di
uinis et ſpiritualibus ſunt ex ſe et
via nature generoſiores et robu/
ſtiores q̄ȝ de creaturis ſi capaci
tas vteri rationalis et intellectu/
alis ad eorũ ſuſceptionem ⁊ nutri

tionẽ hr̃et armonicã ⁊ expeditã
diſpoſitionẽ q̃a q̃ ſunt ꝑma in na
tura. ſũt in ſe certiſſima. ¶ Conce
ptus cõplexi formant̃ in vtẽo rõ/
nalis aie nobiliꝰ ⁊ generoſius per
ſemẽ fidei ſimplicis et incorrupte.
q̃ per ſemẽ ſolũ pꝛ̃ie triplicis. na
turalis. rõnalis. ⁊ moralis. q̃uis
hoc ſemẽ adiuuet̃ vehement̃. ſi re
ceptũ fuerit ꝯgruẽter ¶ Cõceptꝰ
ꝯplexi ſolẽt gigni ſatis ꝯformiter
in ſcd̃o vẽtriculo vel ſinu matricl.
aie rõnalis. quoꝝ vnꝰ dicit̃ ꝯgno
ſcitiuus. recipiẽs ſemen entis Aliꝰ
dicit̃ affectiuꝰ recipiens ſemen bo
nitatis De quorũ quolibꝫ erit ſe/
quens ſermo.

Sequit̃ ſexta particio

De conceptibꝰ intelligẽtie in vte/
ro. non vtentis organo corꝑali

Cõceptus in vtero
rationalis aie in vẽtricl̃o
intelligẽtie nõ vtentis or
gano corꝑis. ꝓꝑie ſũt ꝯceptiõibꝰ
ãgelicis ſic̃ ſuꝑma inferiorꝝ iungũ
tur infimis ſuꝑiorũ. nõ quin intel/
lectꝰ imediate formet̃ a deo. non
ab alia intelligẽtia ſm̃ errorẽ ali/
quoꝝ. et hoc quo ad tria que ſũt
natura. grã. ⁊ gloria ¶ Cõceptio
nes aliq̃ dicunt̃ immediate fiẽri in
vtero intelligẽtie hũane non quin
req̃rat̃ obijci ꝑñtatio et luminis
ſpiritalis irradiatio. et ſpẽs intel/
ligibilis. q̃ mediat int̃ potentiã et
obiectũ. ſic̃ in viſione corꝑali. me/
diat ſpẽs coloris int̃ colorẽ ⁊ viſũ
nec minꝰ dicit̃ color immediate vi
deri. q̃a nihil mediat int̃ potentiã
viſiuã ⁊ actũ ſue viſionis. qd̃ ſi cõ
tingeret. viſio mediata diceretur.
aut reflexa Sic in ꝓpoſito ꝯceptõ
nes intelligẽtie q̃liſcũqꝫ. ꝑter ꝑmã
que deꝰ. ſũt accñtia vel actus. ab
intelligẽtia diſtincti. qꝛ ſm̃ articu
lum ꝑiſieñ nulla intelligentia crea
ta. eſt ſua intellectio vñ patꝫ ꝙ in
tellectꝰ poſſibilis ponẽdus eſt in
angelis qui idẽ eſt eſſentialiter cũ
agẽte. ſed diuerſi ſũt reſpc̃us. Ita
q̃ ſic angelus malus eſſet ſua bea
titudo. qd̃ eſſe nõ poſſit ¶ Cõce/
ptiones intellectus hũani nõ fiũt
ab intellectu agente in intellectuꝫ
poſſibilẽ. tanq̃ intellc̃us agens fi
at cognitio poſſibilis intellectus
q̃tenus ſint idez intellc̃us realiter
que ſm̃ eccleſie determinationẽ ẽ
ꝓꝛia homis forma. agens cõce/
ptiones ſuas in ſeipo. eſſentialiter
ab eo diſtinctus. ¶ Cõceptiones
intelligẽtie humane nõ fiũt hic na
turaliter in via. niſi coniuncto fan
taſmate Secus de miraculo vl̃ ꝑ/
uata lege vt in paulo. ⁊ in moyſe
et in virgine bñdicta Alioquin ra
ptus et ꝓphetie. tã in vigilia q̃ in
ſomno. poſſent accidere naturali/
ter vt Auicẽna mentitus eſt. in fa
uorẽ ſecte machometi epilentici. ⁊
cõtra dictuꝫ ſancti Petri ꝙ volũ/
tate humana nõ eſt allata ꝓphe/
tia ¶ Cõceptiones intelligẽtie hu
mane nõ fiũt ꝑ impſſionẽ ydeaꝝ
ſeparatarũ. q̃ nõ ſũt deꝰ vt plato dr̃
poſuiſſe Nec ꝑ ſolam inſpectionẽ

fantaſmatũ. vt ariſtl. dixit nec per influxũ ſolũ intelligentie vel ſeꝑatarũ intelligẽtiaꝝ. vt Auicẽna poſuit nec ꝑ actualẽ incluſionẽ reꝝ intelligibiliũ in aĩa. vt alij fabulati ſũt. Sed ↄ̄flatur ex oĩbus verꝰ catholicoꝝ modus ꝙ aĩa in ſui ꝑ̄ma creatiõe eſt ſicͭ tabula raſa ⁊ ꝙ capit ſciam ſuã a ſenſibꝰ ⁊ a fãtaſmatibus ꝑ abſtractionẽ ab hic ⁊ nũc et a maťia Et ꝓinde ſcia ẽ de nc̃a rijs ⁊ eťnis. et impoſſibilibꝰ aliter ſe hr̃e. qꝛ nõ accipit intellectꝰ res vt in actu. ȝ vt in aptitudine. q̃ aptitudo nc̃aria ẽ. nõ quidẽ in ſe vt ſonat poſitio ariſtl. ſed in deo q̃a nihil eſt eťnũ. niſi deus. vel in deo Et in hoc ↄcederetͭ poſitio platonis. ꝭm interꝑ̄tationẽ auguſtini ꝙ deus eſt eťna cã rerũ oĩm in eſſendo. ſupple aptitudinaliťͭ ⁊ rõ eťna ↄgnoſcẽdi. ſupple exẽplari. vl ideal is. ⁊ eťnus ordo viuẽdi tanq̃ȝ cã finalis ¶ Conceptiones humane intelligẽtie poterãt ꝓ ſtatu natuͤ inſtitute. fieri de inſẽſibilibꝰ per abſtractionẽ a motu et a materia et a ſuis appendicijs Et in illis cõceptionibꝰ potuiſſet hõ. ſinceriťͭ ꝑſtitiſſe. īhinc Augꝰ Que cã cur ꝑ̄mã lucẽ acie fixa videre nõ poſſis. niſi vtiq̃ȝ īfirmitas? Et q̃s eã ibi fixit niſi vtiq̃ȝ iniq̃tas? ¶ Cõceptõnes intelligẽtie ꝓ ſtatu nature inſtitute. videntͭ potuiſſe fieri. nedũ per aſpectionẽ vel inſpectionẽ fantaſmatũ vt hic in via. ȝ ꝑ irradiatõꝫ a ſuꝑiorib ꝰ intelligẽtijs et fortaſſꝫ a ſenſibilibus creaturis aliter q̃ȝ ꝑ ſenſuꝫ. vt per intelligentiã q̃ ꝟtualiter et eminẽter ↄtinet vires ſenſitiuas ¶ Cõceptiones anime ſeparate videntͭ aliter fiẽi poſſe frequẽter q̃ꝫ per miraculũ. per ſuſceptõꝫ ſpecieꝝ. tã ab intelligẽtijs q̃ȝ a ſẽſibilibus per naturalẽ ſui luminis irradiationẽ. licet imꝑfectius multo q̃ꝫ in angelis. aut in ſtatu innocentie ¶ Conceptiones humane intelligentie hic in via. de ꝑ̄mo ente triplices eſſe poſſunt Quedam faciales et intuitiue ſicut in paulo moyſe et maria. licꝫ in raptu q̃dã Quedã ſpeculares. ⁊ ſincere ſine fantaſmatũ inuolucro. licet tranſitorie ⁊ raro Quedã coniũcte fantaſmati ⁊ cõtinuo ¶ Conceptõẽs humane intelligẽtie ſpeculares ⁊ ſincere videtur potuiſſe fiẽi per reflexionẽ intelligentie ſuper actus viſionis intuitiue. q̃lis fuit in paulo imo qualis eſt in beatis Eſt ãt viſio ſeu cognitio vnitiua in experientia obiecti ꝑ̄ſentis in ſe vel in ſua ſpecie ꝓꝑia. vel in ſuꝑeminẽti repreſentatione qualẽ deus habꝫ ¶ Cõceptõnes humane intelligẽtie ſũt oĩs. vel intuitiue vl' abſtractiue videant. qui tale aliud ponẽ voluerunt. Forte ꝙ ſũt alie et alie conceptiones obiecto preſente et abſente.

Sequitur ſeptima partitio de cõceptionibus volũtatis in ſpeciali.

Conceptões in vte
ro vł maſce ratõnalis aie
tot mõis poſſũt multipli/
cari. quoaꝫ ad potenti appetitiuã
quot modis variãtur. quo ad ap
prehenſiuã. ſeu cognitiuã ¶ Cõce
ptiones appetitiue nobiliores ⁊ li
beriores ſunt in ſuo genere ceteri.
paribus. qꝫ cognitiue. niſi degene
rent in viciũ. ſicut dicitur de pecca
tore. ꝙ cõcepit dolorez et peperit
iniquitatez. que duo pertinent ad
affectiuã ¶ Cõceptiones affectiue
nequeunt fieri ſine preuia cogniti
one ſeparata vel cõiuncta Sepa/
rata/deus eſt. coniũcta vero ratõ
Concurſus autẽ dei generalis. nõ
impedit libertatẽ imo cauſat. for/
tificat. et actuat. qꝫuis non neceſſi/
tet. quia tolleret primũ motuz ſuũ
¶ Conceptiones affectiue poſſũt
gigni et cõtinuari. facta preſenta/
tione obiecti diligibilis. per ↄgni
tiuã. qꝫuis indiſtincte etiam. vł cõ
fuſe Obiectalis autẽ preſentatio.
ſiue agat in voluntatẽ et cum vo
luntate. ad ꝓductionẽ volitionis
et nolitionis. ſiue nõ. vt aliqui vo
lunt. vt corpus in ſpiritũ Nihilo/
minus nulla cõſurgit inde neceſſi/
tas. illibertans voluntatẽ ¶ Con
ceptiones affectiue ↄſequẽtes ad
conceptũ primi entis. ſerenũ et pu
rum. ſunt nobiliores. ſincere. et de/
lectabiles. ſupra humanũ ſenſum.
Unde beati predicantur mundo
corde. et qui guſtant de duodeciꝫ
fructibus ligni vite ¶ Conceptio
nes affectiue. tanto nobiliores ſũt
et iocũdiores quãto ſe magis im
primũt et coniungunt primo enti
vice ↄtraria ad cõceptiones affe
ctiuas de ſenſibilibus. que ſunt im
puriores. fetidioresqꝫ. quo ſũt in/
timiores. diũctiores qꝫ. vt tactus
et guſtus. ꝓpterea iocũdiſſima ſũt
et caſtiſſima diuini amoris cãtica
que ſuuz reſonant amplexuz. oſcu
lum. ⁊ guſtum. ſed nõ infectis cor
de ¶ Cõceptiones affectiue nobi
litatem et libertatẽ ſuſcipiunt. ab
intrinſeca rationalis anime libta
te. que eſt liberũ arbitriũ id ẽ libe
rum de ratione iudiciũ conſiſtens
ex tribus. que ſunt facultas. ratio
⁊ volũtas Vñ patet ꝙ actus vo
luntatis duplicẽ ↄtingentiam ſor
tiũtur dum effectus naturaliter ꝓ
deuntes habeãt niſi tm̃ vnã. reſpe
ctu prime cauſe. ¶ Conceptiones
affectiue rationales adeo ſũt libe
re ex vi ſue originis ꝙ ꝟulli neceſ
ſitate nequeũt ab anima ꝓcedere
qꝫuis alique nc̃ario formẽtur vt
prime complacẽtie. ↄſequẽtes pri
mas apprehenſiones. que non ha
bent laudez ⁊ vituperiũ ſicut nec
formalẽ arbitrĳ libertatez ¶ Cõ
ceptiones affectiue rationales et
intellectuales vt rationales ſunt ⁊
intellectuales differunt in nobili
tate et libertate a brutalibꝰ q̃ ꝟui
les ſũt impetus cõſequẽtes obie/
ctales Nõ ſic ille ꝓcedũt ꝫ a lib/
tate volũtatis. nõ qualicũqꝫ ꝫ ar

bitrĳ libertate. que poteſt agere ⁊
nõ agere. aut in ſuſpenſo te tenere
poſt pñtationez obiecti. quãuis
hec ↄditio non ſit de libertate vo
lũtatis ſimplicit̃ ſed ex imꝑfectõe
ↄſurgit in actibus ſuis. qui poſſũt
eſſe et nõ eſſe. ꝓpterea libertas ar/
bitrĳ. nõ ponitur in deo ad intra.
ſed bene ad extra ¶ Fit aũt ſuſpẽſio
vel negatiue nihil volẽdo. vel po/
ſitiue. ſe ad alia diuertẽdo. vel ſm
aliquos. per actuz expimentalem
mediũ inter velle et nolle ¶ Con/
ceptiones affectiue duos habent
ſinus vel vẽtriculos in vtero ratõ
nalis anime. qui nomiant̃ a phis
⁊ theologis ↄcupiſcibilis ⁊ iraſci
bilis vnde gignũtur et prodeunt
oĩes anime paſſiões. circa quas
ſũt virtutes. ſub tpancia ⁊ fortitu
dine ↄſtitute. duz per prudẽtie di
rectioné fiãt cõformes recte rõni
que regula eſt agibiliũ humanoꝝ
¶ Cõceptiones affectiue pñt cir/
ca rẽ eandez diuerſificari. et circa
diuerſas vniri virtute rationalis
anime. ſicut in affectiua ſic ⁊ in co/
gnitiua. nec in iſtis eſt mendaciuz
¶ Determinatio aũt volũtatis ad p̃
mũ velle nõ fit niſi a ſeipa per for
male illud velle ſicut determinatõ
diuine volũtatis ad extra r̃ſpicit
determinationẽ in effectu ꝓpterea ſi
futurus ſit effectus. dicit̃ determi/
nata ꝙ ſi nõ de poſſibili. qñ ſẽper
ante poſitionem fieri nõ poſſit.
¶ Cõceptiones affectiue vehemẽti
ores ſũt et efficaciores ceteris pa
ribus ꝙ̃ cognitiue imo ſine eis lã

guidi ſũt ↄceptus cognitiui. velut
inertes et mortui. ¶ Et ideo nobili/
ores dici dñt. ſicut et voluntas in
homis regno ꝓncipatur. ꝓpterea
lex et ꝓphe pendẽt ex dilectõe ſeu
charitate. de corde puro. et cõſcia
bona et fide nõ ficta.

¶ Sequitur octaua ⁊ vlti
ma partitio appropriata cõcepti/
bus mentis ſm cognitionẽ.

Conceptus homis
ut homo eſt dicitur ꝓprie
de conceptu mẽtali ↄgni/
tiuo. licet ad affectuz extendat
¶ Cõceptus cognitiuus ſimplex eſt
actus entis. et verbũ eius naĩali/
ter repñtans obiectũ et nomie eiꝰ
declarãs obiectũ ipm ¶ Sic inueſti
gauit auguſtinꝰ. per ṽbũ ſeu cõce
ptũ intelligẽtie nr̃e verbũ in diui/
na trinitate. hoc ṽbũ nõ eſt alicuiꝰ
idiomatis. ſꝫ ſimile apud oẽs. nec
in ipo cadit equocatio qualiſcũqꝫ
¶ Cõceptꝰ interiores in vtero men
tis naturalit̃ ſignificãtes. nõ ſuffe
ciſſent ꝓ ſtatu nature deſtitute ad
cõſecutionẽ ſñiarũ philoſophica
liũ ſi nõ fuiſſẽt inuẽta nomina ad
placitũ ſignificãtia vnde Grãma
tica Logica Rhetorica ſumpſerũt
initiũ. proceſſit inde diſtinctio de
intentionibus primis. et ſcdis in
anima ¶ Dicũtur eni cõceptꝰ eẽ in
tẽtiones. quaſi intus tẽtiones ¶ In
tẽtio ſcda dr̃ q̃ repñtat ↄceptꝰ vt
genus. et ſpẽs. et nomia cõceptuũ
¶ Cõceptus mẽtales ab exordio

ſubiecti habiti ſũt.nõ per ſolã ob/
iectoꝝ apprehenſionẽ naturalez ꝫ
etiã per ſupnaturalẽ infuſionez ex
quibus potuerũt formari varij ↄ
ceptus complexi interiꝰ et hinc ex
terius nomia ad placitũ ſignificã
tia inſtitui ꝓpter ciuilẽ inter hoies
cõicationẽ in amore fundataz
Conceptus vero taliũ noim ſunt
naturales.nec repñtãt ad placi/
tum.niſi per diſcurſũ.q̃uis imper
ceptibilẽ quia dũ pcipitur vox ex̃
meminit intellectus.ad quid ſigni
ficandũ fuerit impoſita de quo ↄ
ceptũ nouũ formauit. Cõfirmat
hoc verbũ textus geneſis.de adã
qui vocauit res adductas.noibꝰ
ſuis Cõceptus metaphyſicales
pceſſerũt via naturalis ↄgnitõis
vel adq̃ſitionis ↄceptus grãmati
cales vel logicales. licet ecõuerſo
ſit via diſcipline ſeu ↄmunis dedu
ctionis Eſt aũt ꝓceſſus naturalis
adquiſitionis in pmis inuẽtoribꝰ
quia pmo per ſenſus acceperunt
accñtia cum ſubiectis ſecũz inuo/
lutis.ſcdo abſtraxerunt quiddita
tes rerũ.ab hic et nũc et denuda/
uerunt ab accñtibus ſbãs. tertio
impoſuerũt apud ſemet ipos vba
mẽtalia.que quidditates hmõi re
pñtarent Et ita fuit in eis logica
q̃dam mẽtalis priuſq̃ꝫ vocal.aut
ſcpta.imo ⁊ grãmatica pus ita ↄ
poſita eſt.que minꝰ aſpicit res.q̃ꝫ
logica. quia fũdat ſe ⁊ ſuos mo/
dos ſignificãdi in ↄceptibus qui
ſũt pme intẽtiones vel ſcde ↄñter
ars imitata eſt naturaz in vocibꝰ

et ſcpturis.imo et in nutibus et ſi/
gnis ſẽſibilibus ad placitũ inſtitu
tis Cõcipiens aliter rem q̃ꝫ ſit.
nõ ꝓpter hoc decipit.cũ intellcus
ſit vtus abſtractiua.potẽs vnita
diuiſim cõcipere.⁊ diuiſa ↄiũctim
materialia quoqꝫ imaterialiter et
ſingularia vniuerſalit Concipi/
ens ꝙ res ſit aliter q̃ꝫ ſit.decipit
duz abſtrahit diuidit.aut compo
nit ſua fictione ſine correſponden
tia in re Sup qua deceptione re/
curſus habẽdus eſt ad pmã phy
loſophiã.que metaphyſica noiat
Cõcipiens rem penitus eandẽ
diuẽſis ↄceptibus.nõ ſynonimis
fallitur.ſi nõ fundetur huiꝰmõi di/
ſtinctio.ſuper diſtinctione pſonali
relatiua.qualis eſt in diuinis.et ſi
altera in creaturis.que ↄgnoſcit
ex hoc velut a poſteriori.ꝙ deus
pt hmõi res ſepare.et ſepatas ↄ
ſeruare.vt duos hoies.aut duas
qualitates.aut generaliter omne
accidẽs a ſbiecto Et ita nõ opor
tet ponere in relationibꝰ et reſpe/
ctibus diſtinctiones eſſentiales a
ſuis fũdamẽtis ſic nec vlia realia
diſtincta a ſingularibꝰ.ꝫ ſufficit ꝙ
ꝑ negationẽ intellcus tales rela/
tiones reſpectꝰ et vlitates conſur
gant ex rebus intnſecis.ne ponat
plalitas ſine ncitate aut ꝓceſſus
in infinitũ.a͛ diuine potentie dero
getur Deniqꝫ ſic diceret nec ꝙ pũ
cta indiuiſibilia.nec inſtãtia ſũt in
corpe vl tpe pt oẽm opatõz itel/
lectꝰ Cõcipiẽs diſtinctiõz i diui
nis vel in creaturis minorẽ ex pte

rei.q̃ʒ ſit diſtinctio pſonaꝝ diuina
rũ fallit.ſiue dicat̃ diſtinctio fõzl
ſiue relatiua ſiue modalis.niſi tm̃/
mõ rõnis que diſtinctio q̃liter fiat
et ſignificet̃ ex mõis ſupponendi ꝛ
ↄnotãdi in ↄceptib⁹ vel t̃mis ſciri
debet a logico.vl̃ grammatico.q̃
a metaphyſico trahũt ſciaʒ qꝛ no
men.bene ꝛ ꝓpꝛie nequit imponi re
bus.eẽncijs earũ incognitis Qua
ſup re latioꝛ erit ſermo in opuſcl̃o
de mõis ſignificãdi. ¶ Concepti
ones diſtinctiõis ſeptuplicis.q̃m
aliqui ſe trahere dicũt ex ſcotiſtl.
referri pñt ad tres dũtaxat mo/
dos iuxta ockamiſtas.quoꝝ vn⁹
ſolus reperitur in diuinis que eſt
relatiõis realis.Ali⁹ ſolũ repit̃ in
creaturis que eſt eẽntialis diuerſi
tatis Terti⁹ eſt modus diſtinctõis
ratõis.quã fabꝛicat intellc̃us taʒ
circa deũ q̃ʒ circa creaturas.mo/
dis inumeris Nõiant̃ hi ſeptẽ mo
di p̃mus rõnis.ſcd̃s ex pte rei.ter
tius fõzlis.quart⁹ realis.q̃nt⁹ eẽn
tialis.ſextus ſe totis ſubiectiue.ſe/
ptim⁹ ſe totis obiectiue ¶ Conce/
ptus diuerſoꝝ modoꝛũ dicẽdi p
ſe et p accñs et per ſe p̃mo ꝛ p ſe
ſcd̃o.et p ſe.de ſcd̃m ꝙ ip̃m.id eſt
ↄuertibiliter.fundat̃ ſup diſtincti/
one rerũ eẽntialiter diſtinctarũ in
creaturis.et relatiue in diuinis vt
iſta nõ eſt p ſe p̃mo cõuertibiliter
Eſſentia eſt pr̃ generãs ſic̃ eni oẽ
qd̃ eſt eẽntia eſſet pr̃ Et inde con
ſurgit.ꝙ hec eẽntia nõ pt; eſſe me/
diũ in ſilogiſmo expoſitorio in di
uinis.qui nõ reſoluitur ad dici de

omni.i.p ſe p̃mo ↄuertibilit̃.quod
opoꝛtet in medio ſilogiſmi expoſi
toꝛij.et in alijs ſilr̃ Cognoſcit̃ aũt
diſtinctio rõnis.q̃ fõzlis dici põt
et cõſurgit ex pte rei.qñ et vbi rõ
diffinitiua vel deſcp̃tiua vni⁹ t̃mi
ni.nõ eſt ratõ alteri⁹.vel econtra
vñ ↄſurgit ꝙ p̃dicata cõtradicto
ria.verificant̃ de t̃minis.vel cõce
ptib⁹ illis.imo ꝛ cõgruitas tollit̃
et variat̃ Dicim⁹ eniʒ ꝙ materia
appetit foꝛmã et cum materie ap
petitus non ſit niſi materia nihilo
min⁹ incõgrue diceret̃ ꝙ materia
materiat foꝛmã Nec dicimus ꝙ
intellectus vult et voluntas intel
ligit et ita de eſſe et eſſentia.de al/
bedine et ſimilitudine.pꝛopt̃ mo/
dos ſignificandi alios et alios
Cõcipiens res naturales mõ do/
ctrinali põt duab⁹ vijs q̃ſi diuerſ̃
incedẽ ꝛ oꝛdinẽ ſciẽtijs dare Una
via eſt.ex pte rerũ ↄgnoſcibiliũ a
p̃oꝛi.Altera via eſt ex pte cogno
ſcentiũ a poſterioꝛi.q̃lis tradita ẽ
per pħos in oĩbus ſciẽtijs.a grã/
matica vſqʒ metaphyſicã p ſcias
int̃medias.ſic̃ docet oꝛdo pulcer/
rimus ſciarũ.Nõ aũt ſola volũta
te vel a caſu ꝓgrediẽs.ꝫ in reruʒ
natura fũdatus vt in de mõis ſi/
gnificãdi habʒ tradi. Cõceptus
intellc̃uales rõnabilit̃ et ſufficient̃
a pħo nũerati ſũt.dũ diuiſit eos i
ſapiam et intellectuʒ ꝛ in ſciam et
pꝛudentiã et in artẽ Quoꝝ conce
ptuũ ratio et diſtinctio alibi ſatis
apte tradita eſt Silr̃ de ſubiectis
et obiectis oĩm ſciarũ ſigillatim ꝛ

q̄admodũ impſſũ gerũt veſtigiũ btiſſime t̄nitatis.q̄ cũctis ē cauſa eēndi.rõ intelligēdi.⁊ ordo viuē/di. ¶Cõceptus hiti de ſciētĳs vł artibus ſubalt̄nis facilit̄ inueniũt̄ erronei.ſi ↄtenti nõ fuerint termi/nis ſue inq̄ſitiõis aut niſi trāſeant aut ſe reſoluāt.ad ↄceptus ſciētie ſb̄alternātis.p̄cipue ad metaphy ſicā ſpectat ſcire.an abſtractiones q̄s facit a mat̄ia.ſint ita in re ad extra vel in ſolo ↄceptu. Nec ad medicũ ſpectat ſi aīa ſenſitiua di/ſtinguatur ab intellectiua Nec ad aſtrologũ vt talis eſt.ſi motus eſt res.diſtincta a mobili Etſi ſint ve racit̄ epiciculi vel intelligētie a ce/lo diſtincte.et ita de ſiſibus ſcien/tĳs ſuo mõ. Utrũ ꝟo metaphyſi ca ↄtineat̄ in ſuis explicatõnibus grāmatica ⁊ loyca.vel ſi lati⁹ ac/cipit ens ſub diuerſ̄ analogĳs nõ eſt nr̄m int̄ formaliſtas ⁊ termini/ſtas tātā ↄponere litē que ꝑfecto ſepe ꝓcedit ex eq̄uocatione quid nõis.q̄ nõ patit̄ in quauis diſpu/tatione fieri poſſe ↄcordiaꝫ Eſſet igit̄ vtraqꝫ via a ſcholaſticis co/gnoſcēda. ¶Cõcept⁹ ſpeculatiui facilit̄ trāſeũt in affinitateꝫ practi coꝝ et ecõtra.ſicut verũ et bonuꝫ in ente ↄnectũtur.imo nulla ē ſcia vel ſapiētia quin ad dilectõeꝫ dei debeat ordinari.vbi ſua ſtat ꝑfe ctio libertas ⁊ nobilitas. Sec⁹ in amore ſēſibiliũ vel ipoꝝ factione. ¶Concipiens q̄cq̄d eſt ſtabile na turaliter ꝑ intellc̄m vel adeptũ vł aſſiſ̄atũ ſeu diuinũ iuxta mod̄ tra

ditionis platonicoꝝ ꝑipateticoꝝ nõ ob hoc dicēdus eſſꝫ vere felix imo ſe fũdat in p̄ncipĳs erroneis. de intellectu humano ⁊ intelligen tĳs.vñ cõfinxerũt idolatre.et de/monicole.theletas ⁊ theurgiā ꝓ purificationib⁹ aīarũ ad ↄformi tatē intelligētiaꝝ et tādē dei Sꝫ defecerũt ſcrutātes ſcrutinio ⁊ mē tita ē iniq̄tas ſibi Cõcipiēs aīa diuinũ verbũ hic per fidē ſpem et charitatē.dicēda eſt felix iniciatie et ꝟtualit̄. Adipiſcit̄ btitudinē cõ ſũmatā per partũ verbi in gloria ſi ꝑſeuerauerit vſqꝫ in fineꝫ De q̊ partu theologiſantes magna di cũt q̄ nec ocul⁹ vidit.nec auris au diuit.nec in cor hoīs aſcēdit.que p̄parauit deus diligētibus ſe Ipſi ſoli gl̄ia in et̄nũ et vltra Amen

Explicit Centilogiũ de concepti bus Magiſtri Johis Gerſon. Anno.M.cccc.lxxxiĳ.ix.die.ap̄lis